AMRFV Training

LATVIJA

2026. gada 14. un 15. oktobris

Finansē Eiropas Savienība

AMRFV Training

Svarīgi jaunās ES Ārstnieciskās barības regulas elementi

3. lekcija

Praktiskās apmācības lauksaimniekiem un veterinārārstiem: jaunas metodes rezistences pret antimikrobiāliem līdzekļiem novēršanā

LATVIJA, 2026. gada 14. un 15. oktobris

Finansē Eiropas Savienība

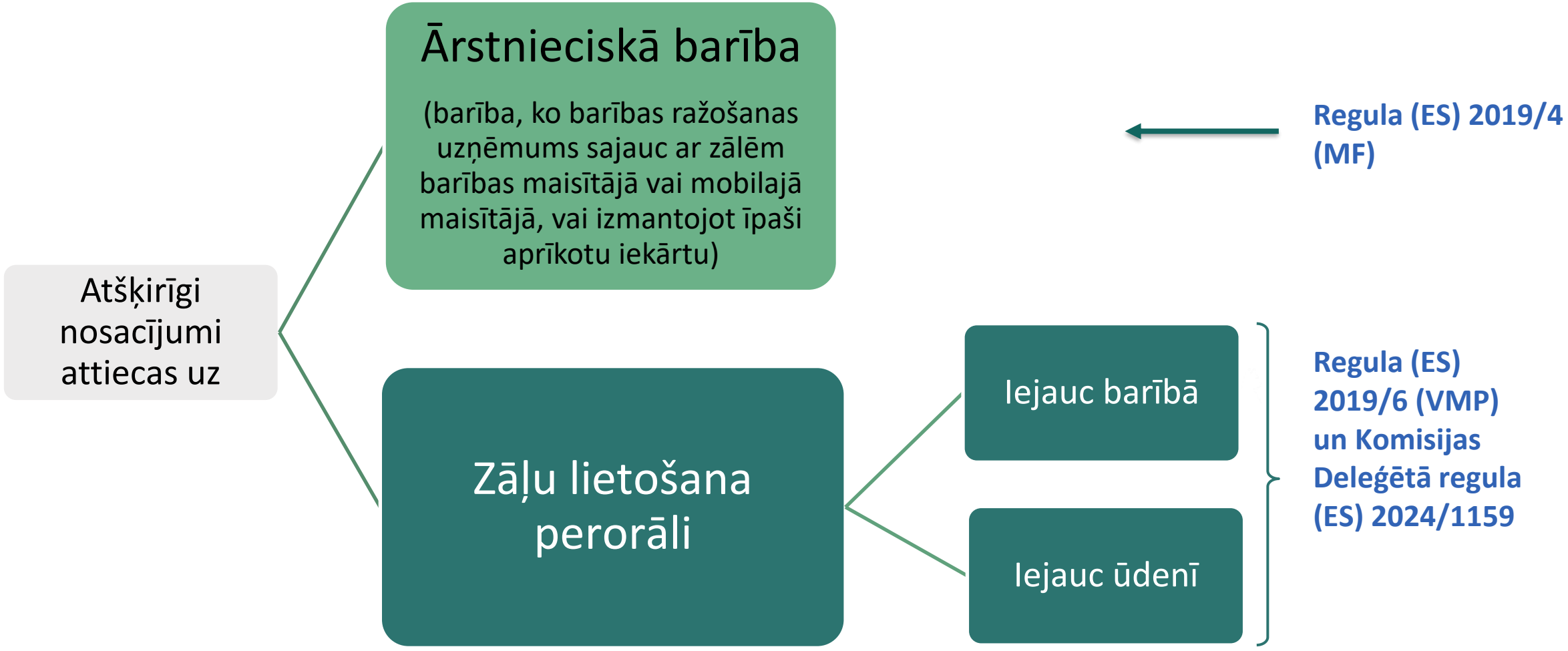
ES tiesiskais regulējums attiecībā uz veterinārajām zālēm/ ārstniecisko barību

Regula (ES) 2019/6
par veterinārajām zālēm

Regula (ES) 2019/4
par ārstniecisko barību

Vienoti noteikumi - Veterinārā recepte

ZĀĻU LIETOŠANA AR BARĪBU VAI ŪDENI

Antimikrobiālo veterināro zāļu lietošana

ES tiesiskais regulējums: Regula (ES) 2019/4 par ĀRSTNIECISKO BARĪBU (AB)

Ārstnieciskās barības lietošanas principi

- Aizliegums profilakses nolūkos lietot ārstniecisko barību, kas satur antimikrobiālos līdzekļus.
- Prasība diagnosticēt slimību pirms obligātās ārstnieciskās barības izrakstīšanas.
- Ārstēšanas ilguma un receptes derīguma ierobežojums.
- Samazināt jebkādu potenciālu ietekmi no ārstnieciskās barības aktīvo vielu atliekām uz antimikrobiālās rezistences rašanos.
- Ārstnieciskās barības ražošanas kvalitātes uzlabošanas pasākumi (precīzāka dozēšana), lai izvairītos no subterapeitiskas iedarbības.
- Maksimālais šķērskontaminācijas līmenis 24 antimikrobiālajām aktīvajām vielām barībā, kas nav mērķbarība.

Vienoti noteikumi - Veterinārā recepte

Veterinārā recepte ārstnieciskajai barībai (1/2)

Regula (ES) 2019/4

16. pants

Ārstniecisko barību (dzīvnieku barība, ko ražo barības apritē iesaistītais uzņēmējs) lieto, ja:

- Ir veterinārā recepte
- Recepte izsniegta tikai pēc dzīvnieku klīniskās izmeklēšanas vai cita pienācīga veselības stāvokļa novērtējuma
- tikai attiecībā uz diagnosticētām slimībām (izņemot vakcīnas un pretparazītu līdzekļus)

☛Jāuzmanās, ja lieto kopā ar citām zālēm!

Veterinārā recepte ārstnieciskajai barībai (2/2)

Regula (ES) 2019/4

16. pants

- **Uzskaite**: Barības ražotājs, veterinārārsts, kas izraksta receptes un dzīvnieku īpašnieks/turētājs veterināro **recepti glabā 5 gadus**
- 1 recepte = 1 veterinārā procedūra
- **Maksimālais ārstēšanas ilgums**: 2 nedēļas antibiotikām, 1 mēnesis citām zālēm
- **Receptes derīgums**: ne vairāk kā 5 dienas barībai ar antimikrobiāliem līdzekļiem, ne vairāk kā 3 nedēļas citām zālēm produktīvajiem dzīvniekiem, citiem dzīvniekiem – 6 mēneši

Deleģētā regula (ES) 2024/1159 par perorālu ievadīšanu

Nosaka noteikumus, kas nodrošina, ka iedarbīgi un droši tiek lietotas veterinārās zāles, par kurām piešķirta atļauja un kuras izrakstītas perorālai ievadīšanai veidos, kas nav ievadīšana ar ārstniecisko barību, un kuras produktīvajiem dzīvniekiem ievada dzīvnieku turētājs

- ✓ Lai izvairītos no iedarbīguma samazināšanās, antimikrobiālās rezistences attīstības, piesārņojuma
- ✓ Attiecas uz veterinārajām zālēm, ko **dzīvnieka īpašnieks** iejauc dzeramajā ūdenī, barībā vai izkaisa uz barības. Neattiecas uz ārstniecisko barību (arī tad, ja to sajauc ar mobilo maisītāju, ko barības ražotājs veic saimniecībā).
- ✓ Veterinārārstiem ir svarīga loma - pirms zāļu izrakstīšanas viņiem ir jāizvērtē aprīkojums, suga, situācija saimniecībā utt. Tāpat viņi īpašniekam sniedz konsultāciju par pareizu dozēšanu un utilizāciju.
- ✓ Dzīvnieku turētājiem ir svarīga loma: pareizi jāuzglabā, jāsagatavo, jānodrošina ar piemērotu aprīkojumu, lai ievadītu un likvidētu atlikumus. Pārliecinieties, ka barība/ūdens ir piemērots. Pārliecinieties, ka nav piesārņojuma.

Deleģētā regula (ES) 2024/1159 par perorālu ievadīšanu

Nosaka noteikumus, kas nodrošina, ka iedarbīgi un droši tiek lietotas veterinārās zāles, par kurām piešķirta atļauja un kuras izrakstītas perorālai ievadīšanai veidos, kas nav ievadīšana ar ārstniecisko barību, un kuras produktīvajiem dzīvniekiem ievada dzīvnieku turētājs

- ✓ Antibiotikas vai pretparazītu līdzekļus cietajā barībā drīkst iejaukt tikai tad, ja dzīvniekus baro atsevišķi, vai nelielai dzīvnieku grupai. Dalībvalstis var ierobežot šo izmantošanu tikai attiecībā uz individuāli barotiem dzīvniekiem (ja tas nekaitē dzīvnieku veselībai vai labturībai). Dzīvnieku grupām zāles var dot iejauktas dzeramajā ūdenī.

- ✓ IZŅĒMUMS - Ja ārstnieciskā barība nav pieejama vai gaida piegādi, ūdensdzīvniekiem paredzētus antimikrobiālos un pretparazītu līdzekļus ir ļauts iejaukt barībā, tādējādi nodrošinot visu dzīvnieku ārstēšanu.

- ✓ Nav atļauts vienlaikus lietot vairākus antimikrobiālos līdzekļus.

- ✓ Tikai pēc veterinārārsta receptes, pamatojoties uz diagnozi un norādot mērķa sugu un ārstējamo dzīvnieku skaitu.

- ✓ Jāievēro, lai biocīdi, barības piedevas vai citas vielas netiktu lietotas kopā ar zālēm.

Deleģētā regula (ES) 2024/1159 par perorālu ievadīšanu

Nosaka noteikumus, kas nodrošina, ka iedarbīgi un droši tiek lietotas veterinārās zāles, par kurām piešķirta atļauja un kuras izrakstītas perorālai ievadīšanai veidos, kas nav ievadīšana ar ārstniecisko barību, un kuras produktīvajiem dzīvniekiem ievada dzīvnieku turētājs

- ✓ Dalībvalstis var izstrādāt turpmākas valsts pamatnostādnes, lai atvieglotu minētās regulas piemērošanu.
- ✓ To piemēro no 2025. gada 9. novembra.

Valsts noteikumi

DZĪVNIEKU BARĪBAS APRITES LIKUMS 1

- Nacionālās prasības attiecībā uz ārstniecisko dzīvnieku barību noteiktas **Dzīvnieku barības aprites likumā***

✓ ārstniecisko barību ražo, laiž tirgū un lieto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) 2019/4 par ārstnieciskās barības izgatavošanu, laišanu tirgū un lietošanu

✓ oficiālo kontroli veic Pārtikas un veterinārais dienests, kas ir kompetentā iestāde saskaņā ar regulas 2017/625 4. panta 1. punktu

https://likumi.lv/ta/id/183720-dzivnieku-baribas-aprites-likums

DZĪVNIEKU BARĪBAS APRITES LIKUMS 2

- ✓ Darbības ar ārstniecisko barību, kas ietver ražošanu un izplatīšanu, var veikt vienīgi Pārtikas un veterinārā dienesta atzīts uzņēmums
- ✓ Veterinārās zāles, kas paredzētas ārstnieciskās barības ražošanai (ārstnieciskos premiksus) atļauts izplatīt tikai atzītam uzņēmumam atbilstoši veterināro zāļu un ārstnieciskās barības apriti reglamentējošu normatīvo aktu prasībām
- ✓ Par pārkāpumiem ārstnieciskās barības apritē Pārtikas un veterinārais dienests piemēro administratīvo sodu

ĀRSTNIECISKĀS BARĪBAS VETERINĀRĀ RECEPTE

- ✓ Ārstnieciskās barības veterināro recepti var izrakstīt vienīgi praktizējošs veterinārārsts
- ✓ Ārstnieciskās barības veterinārās receptes saturs un uzglabāšanas prasības noteiktas regulas 2019/4 16. pantā un V. pielikumā

NEIZLIETOTAS ĀRSTNIECISKĀS BARĪBAS IZNĪCINĀŠANA

Nosacījumi noteikti Ministru kabineta 2024. gada 9. janvāra noteikumos Nr. **24 «Neizlietotas vai nederīgas dzīvnieku ārstnieciskās barības un starpproduktu savākšanas, izmešanas un iznīcināšanas kārtība»***

- ✓ neizlietotas/nederīgas ārstnieciskās barības un starpproduktu savākšanas vietai **nevar piekļūt** dzīvnieki un nepiederošas personas
- ✓ **savāc** slēgtā iepakojumā vai tvertnē**, glabā** norobežotā vietā vai atsevišķa telpā **atsevišķi** no citas barības attiecīgi marķē
- ✓ **aizliegts izmest** sadzīves atkritumos vai vidē, **jānodod iznīcināšanai** bīstamo atkritumu apsaimniekotājam
- ✓ nodoto neizlietoto/nederīgo ārstniecisko barību **uzskaita,** uzskaites žurnālā norādot nodošanas datumu, daudzumu un uzņēmumu, kam ir nodoti iznīcināšanai
- ✓ **uzskaites žurnālu** uzglabā trīs gadus un pēc pieprasījuma uzrāda Pārtikas un veterinārajam dienestam
- ✓ uzglabā atkritumu apsaimniekotāja **nodošanas un pieņemšanas aktu**/līdzvērtīgu dokumentu

*https://likumi.lv/ta/id/349004-neizlietotas-vai-nederigas-dzivnieku-arstnieciskas-baribas-un-starpproduktu-savaksanas-izmesanas-un-iznicinasanas-kartiba

PERORĀLAI IEVADĪŠANAI PAREDZĒTU VETERINĀRO ZĀĻU IEJAUKŠANA BARĪBĀ

KOMISIJAS 2024. gada 7. februāra DELEĢĒTĀ REGULA (ES) 2024/1159, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/6 papildina, nosakot noteikumus par piemērotiem pasākumiem, kas nodrošina, ka iedarbīgi un droši tiek lietotas veterinārās zāles, par kurām piešķirta atļauja un kuras izrakstītas perorālai ievadīšanai veidos, kas nav ievadīšana ar ārstniecisko barību, un kuras produktīvajiem dzīvniekiem ievada dzīvnieku turētājs*

- ✓ tikai praktizējošs veterinārārsts izraksta veterinārās zāles perorālai ievadīšanai
- ✓ praktizējošs veterinārārsts, kas izrakstījis zāles, apmāca/instruē dzīvnieku īpašnieku vai tā pilnvarotu personu par pareizu zāļu iejaukšanu barībā un ievadīšanu dzīvniekam

Ir izstrādātas «Labas prakses vadlīnijas perorālai lietošanai paredzētu veterināro zāļu manuālai iejaukšanai barībā» (LBTU) - palīginstruments gan dzīvnieku īpašniekiem (turētājiem), gan praktizējošiem veterinārārstiem

*https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202401159&qid=1731566127656

PERORĀLAI IEVADĪŠANAI PAREDZĒTU VETERINĀRO ZĀĻU IEJAUKŠANA BARĪBĀ – RECEPTES IZRAKSTĪŠANA

Veterinārās receptes izrakstīšana

- ✓ tikai **pēc dzīvnieka klīniskas izmeklēšanas** vai citādi novērtējot dzīvnieka veselības stāvokli
- ✓ veterinārārsts **spēj pamatot** antimikrobiālo zāļu receptes izrakstīšanu, īpaši, profilaksei un metafilaksei
- ✓ metafilaksei paredzētām antimikrobiālām zālēm veterinārārsts recepti izraksta tikai **pēc diagnozes noteikšanas**

Antimikrobiālo zāļu lietošana

- ✓ antimikrobiālās zāles **neizmanto regulāri** (rutīna), neatsver sliktu higiēnu, nekompensē sliktu saimniecības pārvaldību
- ✓ antimikrobiālās zāles metafilaksei lieto tikai **pēc riska izvērtējuma**
- ✓ antimikrobiālās zāles **profilaksei** lieto tikai **izņēmuma gadījumos** atsevišķam dzīvniekam vai ierobežotam skaitam dzīvnieku, ja ir augsts saslimšanas risks

AMRFV Training

Paldies!

AENOR FVE FEDERATION OF VETERINARIANS OF EUROPE agencia española de medicamentos y productos sanitarios

Finansē Eiropas Savienība

www.amrfvtraining.eu